

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

- ε) ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα·
- στ) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί εισαγόμενων.

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από τους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα στοιχεία α), β), γ) ή δ) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους άλλους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι τα οικεία κράτη μέλη διασφαλίζουν, με τη χρήση κατάλληλων μέσων, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Εξαιρούνται επίσης οι επενδύσεις που συνδέονται με την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταφορά, τη διανομή, την αποθήκευση ή την καύση ορυκτών καυσίμων.

6. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ– ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσης της Πρόσκλησης. Κατά τη διαμόρφωση από την επιχείρηση του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού επενδυτικών σχεδίων, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών:

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ				
A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΟ ΠΟΙΗΣΗ ΔΑΠΑΝΗΣ (ΟΠΣΚΕ)	ΔΑΠΑΝΗ (ΟΠΣΚΕ)	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων (από 65% έως 90% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού)				
02 Μηχανήματα – Εξοπλισμός	02.20	Παραγωγικός και Μηχανολογικός εξοπλισμός	Από 65% (τουλάχιστον) έως 90% του	

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

			επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	
	02.05	Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας	02.05 και 02.22 έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	
	02.22	Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας		
04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών (Συνολικά για τις κατηγορίες 04, 06, 07 έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού)				
04 Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών	04.18	Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού	έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Υπηρεσίες προμήθειας/χ ρήσης λογισμικού υπό καθεστώς «ως υπηρεσία» Με χρήση της κοινής στήριξης - άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060
	04.24	Πιστοποίηση και συμμόρφωση προϊόντων σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή /και χωρών εκτός Ε.Ε	Έως 3 πιστοποιητικά και έως 3.000€/πιστοποιητικό	

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

	04.25.	Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα		
	04.26.	Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας – Ετικέτας – Branding	έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	
	04.30.	Πνευματική ιδιοκτησία – Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνογνωσίας	έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	
	04.09	Κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους	έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 25.000€	
	04.11.	Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	έως 4% και μέχρι 10.000€	
06. Δαπάνες Λογισμικού (Συνολικά για τις κατηγορίες 04, 06, 07 έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού)				
06 ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	06.05	Κατασκευή ιστοσελίδας, e-shop, mobile εφαρμογών ως πάγια στοιχεία	έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

	06.07	Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού		
07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης (Συνολικά για τις κατηγορίες 04, 06, 07 έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού)				
07 ΠΡΟΒΟΛΗ, ΠΡΟΩΘΗΣΗ & ΔΙΚΤΥΩΣΗ	07.12	Συμμετοχή σε Επαγγελματικές εκθέσεις ως εκθέτης στο εξωτερικό	έως 40.000€	
	07.10	Λοιπά έξοδα προβολής - προώθησης και δικτύωσης	έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 15.000€	
01. Δαπάνες προσωπικού [από 10% (τουλάχιστον) έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού]				
01 ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	01.09	Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού	Από 10% (τουλάχιστον) έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Με χρήση κοινής στήριξης (άρθρο 25 ΚΑΝ. ΕΕ 2021/1060)
09. Έμμεσες δαπάνες				
09 ΈΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	09.01	Έμμεσες δαπάνες	7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΟΥ Ε.Σ (Άρθρο 54 Καν. ΕΕ 1060/2021 Με χρήση κοινής στήριξης

<<ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ>>

				(άρθρο 25 ΚΑΝ. ΕΕ 2021/1060)
--	--	--	--	------------------------------------

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

6.2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ**1. 0.2 Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων****02.20 Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός**

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, νέων σύγχρονων μηχανημάτων κάθε μορφής που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων προϊόντων ή/και υπηρεσιών της ενισχυόμενης επιχείρησης, ή/και την επέκταση της παραγωγικής δραστηριότητάς τους με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της.

Ενδεικτικά:

- ✓ Προμήθεια μηχανημάτων και εξοπλισμού για τους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης προϊόντων και χώρους παροχής υπηρεσιών.
- ✓ Προμήθεια εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την άσκηση της δραστηριότητας της επένδυσης.
- ✓ Προμήθεια συστημάτων αυτόματης σήμανσης, ιχνηλασιμότητας, κοστολόγησης και τιμολόγησης προϊόντων – εκσυγχρονισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας.
- ✓ Προμήθεια μηχανημάτων έργου, ηλεκτροκίνητων ή μηχανοκίνητων ανυψωτικών, περονοφόρων παντός τύπου όπως τύπου ΚΛΑΡΚ. Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως μηχανήματα και εξοπλισμός που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, εκτός και αν αποδεδειγμένα δεν κυκλοφορούν στην αγορά ισοδύναμες λύσεις που κινούνται αμιγώς ηλεκτρικά, όπως αναλυτικά επεξηγείται στο σημείο 17 της παραγράφου «Γενικές Επισημάνσεις για τις Δαπάνες».
- ✓ Προμήθεια εξοπλισμού που προορίζεται για εργαστηριακές μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις, με την προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός αυτός δεν χρησιμοποιείται για ερευνητικούς σκοπούς.
- ✓ Προμήθεια εξοπλισμού διενέργειας ποιοτικού ελέγχου/ διασφάλισης ποιότητας/ διασφάλισης συμμόρφωσης με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

Το επιλέξιμο κόστος της υποκατηγορίας 02.20 είναι από 65% (τουλάχιστον) έως 90% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

02.05 Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά, εγκατάσταση και λειτουργία, εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένου του αντίστοιχου απαραίτητου ΤΠΕ (hardware & software) που στοχεύουν για την βελτίωση ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμηση ενέργειας, όπως παρατίθενται κατωτέρω:

- ✓ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης ή και ψύξης (πχ αντλίες θερμότητας, κλιματιστικά inverter), παροχής ζεστού νερού χρήσης (πχ θερμοαντήρες νερού), καθώς και μονάδων εξαερισμού τουλάχιστον ενεργειακής σήμανσης A έως A+++ (με βάση την παλαιά ενεργειακή ετικέτα κλίμακας A+++ έως D) ή D έως A (με βάση τη νέα ενεργειακή ετικέτα κλίμακας A έως G).
- ✓ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ανάκτησης ενέργειας από την λειτουργία παραγωγικού και μη παραγωγικού μηχανολογικού εξοπλισμού.
- ✓ Αντικατάσταση/εγκατάσταση μονώσεων σωληνώσεων – δικτύων – δεξαμενών για μείωση απωλειών.
- ✓ Προμήθεια και εγκατάσταση συμπιεστών, ψυκτικών συγκροτημάτων, καυστήρων / λεβήτων, φούρνων, κλιβάνων υψηλής ενεργειακής απόδοσης ή/και οικολογικού σχεδιασμού (Ecodesign).
- ✓ Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης ενέργειας EMS για τους χώρους παραγωγής / αποθήκευσης.

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

- ✓ Προμήθεια ηλεκτρικών / ηλεκτρονικών συσκευών (για παράδειγμα ψυγεία για εμπορική χρήση, επαγγελματικά ψυγεία αποθήκευσης οθόνες υπολογιστών, λαμπτήρες και λάμπες κ.λπ.) ενεργειακής σήμανσης A έως A+++ (με βάση την παλαιά ενεργειακή ετικέτα κλίμακας A+++ έως D) ή D έως A (με βάση τη νέα ενεργειακή ετικέτα κλίμακας A έως G).
- ✓ Εξοπλισμός και εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος κλιματισμού.
- ✓ Αντιστάθμιση άεργου ισχύος ηλεκτρικών καταναλώσεων.
- ✓ Εξοπλισμός και εργασίες αναβάθμισης συστήματος και ελέγχου φωτισμού στους χώρους της επιχείρησης.
  - Στην υποκατηγορία αυτή δεν περιλαμβάνεται ο νέος καθαρά μηχανολογικός παραγωγικός εξοπλισμός, ο οποίος εμπίπτει στην κατηγορία δαπάνης 02.20.
  - Στην υποκατηγορία αυτή μπορεί να γίνει αποδεκτός και ανάλογος εξοπλισμός που δεν αναγράφεται ανωτέρω με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η συμβολή του στην βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης/εξοικονόμησης ενέργειας από τεχνική έκθεση αρμόδιου μηχανικού.

02.22 Εξοπλισμός κυκλικής οικονομίας

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση και εξοικονόμηση πόρων, αξιοποιώντας πρακτικές επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης πρώτων υλών, ώστε η χρήση των υλικών να γίνεται εφικτή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, με παράλληλη ελαχιστοποίηση της χρήσης φυσικών πόρων, όπως παρατίθενται κατωτέρω:

- ✓ Προμήθεια εξοπλισμού και εγκατάσταση μονάδων για τη διαχείριση των υγρών & στερεών αποβλήτων.
- ✓ Προμήθεια εξοπλισμού και εγκατάσταση μονάδων, συστημάτων για τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας.
- ✓ Προμήθεια εξοπλισμού και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης.
- ✓ Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για μείωση κατανάλωσης και απώλειας νερού.
- ✓ Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για Ανακύκλωση, όπως:
  - Κάδους απορριμμάτων μηχανικής αποκομιδής
  - Μεταλλικός συμπίεστης απορριμμάτων (Press-container/Baler)
  - Εξοπλισμός διαχωρισμού και διαλογής ύλης (π.χ. centrifuge separator)
  - Βιομηχανικοί κάδοι κομποστοποίησης οργανικής ύλης
- ✓ Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για Απόβλητα, όπως:
  - Μηχανήματα φόρτωσης και διαλογής αποβλήτων
  - Τεμαχιστές αποβλήτων
  - Εξοπλισμός εσχάρωσης, εξάμμωσης, πρωτοβάθμιας καθίζησης
  - Εξοπλισμός δευτεροβάθμιας επεξεργασίας-μέθοδος ενεργού ιλύος και βιολογικής/ χημικής απομάκρυνσης
- ✓ Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για Μείωση ελλαττωματικών προϊόντων, όπως:
  - Μηχανήματα x-ray ελέγχου παραγωγής
  - Εξοπλισμός συσσωμάτωσης και αναδιαμόρφωση υλικών (agglomeration machine)
  - Τεμαχιστές απορριμμάτων
- ✓ Προμήθεια/Αναβάθμιση εξοπλισμού για βελτιστοποίηση κατανάλωσης υδάτινων πόρων/επανάχρηση νερού, όπως:
  - Συστήματα φιλτραρίσματος νερού (ώσμωση, αφαλάτωση κ.λπ.)
  - Έξυπνα συστήματα εξοικονόμησης νερού (φωτοκύτταρα, βαλβίδες ελέγχου ροής, ρυθμιστές τύπου φλοτέρ, μέχρι μονάδες R/O, αμμόφιλτρα, ελαιοδιαχωριστές)

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος αθροιστικά των υποκατηγοριών 02.05 και 02.22 είναι έως το 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Το επιλέξιμο κόστος της κατηγορίας «02 Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων» είναι από 65% (τουλάχιστον) έως 90% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του Επενδυτικού Σχεδίου.

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

Γενικές επισημάνσεις για την Κατηγορία Δαπανών 02 «Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων»

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός θα πρέπει να είναι σύγχρονος, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης.
- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάψει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει. Εάν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης λήγει μετά την τελική ημερομηνία έως την οποία λαμβάνονται υπόψη οι πληρωμές στο πλαίσιο της επιδοτούμενης πράξης, θεωρούνται επιλέξιμες μόνον οι δαπάνες για τα ληξιπρόθεσμα μισθώματα που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή έως την τελική ημερομηνία των πληρωμών στο πλαίσιο της επιδοτούμενης πράξης.
- Προκειμένου για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση καινούργιου, σύγχρονου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, του οποίου η καθαρή αξία αγοράς υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ για κάθε μηχάνημα ή λοιπό εξοπλισμό, η εφαρμογή της ενίσχυσης γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι η αγορά του από το φορέα της επένδυσης ή του οργανισμού χρηματοδοτικής μίσθωσης αντίστοιχα πραγματοποιείται απευθείας από τον κατασκευαστικό οίκο. Σε περίπτωση δε που η αγορά του πραγματοποιείται από άλλη επιχείρηση, η εφαρμογή της ενίσχυσης γίνεται εφόσον τεκμηριώνεται το εύλογο του κόστους της δαπάνης, όπως π.χ. με συγκριτικά στοιχεία τιμολόγησης παρόμοιου εξοπλισμού και συνοδεύεται με σχετική τεκμηρίωση για την αδυναμία προσκόμισης του τιμολογίου του κατασκευαστικού οίκου.
- Οι δαπάνες προμήθειας περιλαμβάνουν και το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης του εξοπλισμού μέχρι αυτός να τεθεί σε παραγωγική λειτουργία.
- Οι δαπάνες προμήθειας εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του για την ομαλή λειτουργία του σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής.
- Δεν είναι επιλέξιμη η αγορά μεταφορικού μέσου, πλοίου ή σκάφους κάθε είδους σε καμία κατηγορία δαπανών.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από την επιχείρηση.
- Δεν είναι επιλέξιμος ο εξοπλισμός για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σταθμών και συστημάτων αποθήκευσης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.
- Η επιχείρηση πρέπει να διατηρήσει στην κατοχή της και να μη μεταβιβάσει τον εξοπλισμό, για την απόκτηση του οποίου ενισχύθηκε, τουλάχιστον για μια τριετία από την ημερομηνία της τελικής πληρωμής στον δικαιούχο.

2. 04 Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών**04.18 Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού**

Λογισμικό υπό καθεστώς υπηρεσίας «SOFTWARE-AS-A-SERVICE», «CLOUD-AS-A-SERVICE» ή άλλο παρεμφερές αυτού (με χρήση της κοινής στήριξης - άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060).

Επιλέξιμες είναι κάθε μορφής δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, στην εγκατάσταση, καθώς και στην παραμετροποίηση του λογισμικού, υπό τους όρους του στοιχείου 2 της Ενότητας 6.2, καθώς και με τους περιορισμούς προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπάνης του Πίνακα της Ενότητας 6.1.

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

Εφόσον η υπηρεσία διατίθεται σε συνδρομητική βάση η επιλέξιμη δαπάνη καλύπτει μόνο το χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Θα πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός του κόστους που εντάσσεται στο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και του λοιπού κόστους, το οποίο θα αποτυπώνεται στο τιμολόγιο του προμηθευτή.

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της υποκατηγορίας 04.18 είναι έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

04.24 Πιστοποίηση και συμμόρφωση προϊόντων σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή/και χωρών εκτός Ε.Ε

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν:

- ✓ Συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών για την προετοιμασία της επιχείρησης (π.χ τεχνική μετάφραση, ξένη νομοθεσία, ειδικές απαιτήσεις αγοράς για την είσοδο των προϊόντων στην χώρα προορισμού)
- ✓ Δοκιμές και έλεγχοι ποιότητας προϊόντων για συμμόρφωση με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και **προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή/και χωρών εκτός Ε.Ε** από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή / και εξωτερικού.
- ✓ Δοκιμές και έλεγχοι ποιότητας για την κατοχύρωση σήματος CE / εξειδικευμένα ευρωπαϊκά ή / και διεθνή σήματα (π.χ ecolabel)
- ✓ Βιομηχανικοί έλεγχοι
- ✓ Συμμόρφωση προϊόντων σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- CE
- EN 15088
- EN 998-2
- EN 1090-1

Οι δαπάνες που σχετίζονται με την πιστοποίηση - συμμόρφωση προϊόντων (συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών και προπαρασκευαστικές ενέργειες και επιθεώρηση και έκδοση πιστοποιητικού) είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης Πιστοποίησης / Σήματος. Ειδικότερα, οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση / πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η επιθεώρηση πιστοποίησης.

04.25 Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν:

- ✓ Συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών για την προετοιμασία επιχείρησης, ανάπτυξη, εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος διαχείρισης.
- ✓ Επιθεώρηση και Πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή εξωτερικού.

Οι δαπάνες που σχετίζονται με την πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών (συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών και προπαρασκευαστικές ενέργειες και επιθεώρηση και έκδοση πιστοποιητικού) όπως αυτές ορίζονται στο σημείο 4.2 είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης Πιστοποίησης / Διαπίστευσης. Ειδικότερα, οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση/πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η επιθεώρηση πιστοποίησης.

Για τις υποκατηγορίες 04.24 και 04.25 επιλέξιμα είναι μέχρι 3 πιστοποιητικά το μέγιστο με επιλέξιμο κόστος έως 3.000€/πιστοποιητικό.

Γενικές επισημάνσεις για τις υποκατηγορίες Δαπανών 04.24 και 04.25:

- ✓ Επιλέξιμες δαπάνες των υποκατηγοριών αυτών είναι μόνο οι δαπάνες που αφορούν στην έκδοση της πρώτης/αρχικής Πιστοποίησης συστημάτων διαχείρισης και όχι για την ανανέωση υπάρχουσας.
- ✓ Στις υποκατηγορίες αυτές οι συμβουλευτικές υπηρεσίες και προπαρασκευαστικές ενέργειες είναι επιλέξιμες μόνο με παραδοτέο μελέτη που αφορά στις εν λόγω πιστοποιήσεις.

04.26 Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας – Ετικέτας – Branding

Συμβουλευτικές υπηρεσίες και μελέτη αναφορικά με την συσκευασία, ετικέτα, brand της επιχείρησης. Αφορά **αποκλειστικά** τα παρακάτω:

- ✓ Υπηρεσίες σχεδιασμού ή επανασχεδιασμού συσκευασίας
  - ✓ Υπηρεσίες σχεδιασμού ή επανασχεδιασμού ετικέτας
  - ✓ Υπηρεσίες σχεδιασμού ή επανασχεδιασμού brand (σήμα, λογότυπο)
- **Οι δαπάνες που σχετίζονται με τις υπηρεσίες σχεδιασμού (μελέτη επικοινωνιακού σκεπτικού (concept) και προσχέδια και τελικός σχεδιασμός) είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε νέα συσκευασία / ετικέτα / εταιρική ταυτότητα.**

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της υποκατηγορίας 04.26 είναι έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

04.30. Πνευματική ιδιοκτησία – Ευρεσιτεχνίες – Μεταφορά τεχνογνωσίας

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που σχετίζονται με τις ενέργειες για την κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και την κατοχύρωση σήματος είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης κατοχύρωσης / σήματος. Ειδικότερα, οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την τελική επαλήθευση /πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό που εκδίδεται από τους αρμόδιους φορείς, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η αξιολόγηση του φακέλου.

Οι δαπάνες αφορούν το σύνολο των ενεργειών που θα πραγματοποιηθούν για την απόκτηση, προστασία, μεταφορά και χρήση και εκμετάλλευση της απαιτούμενης τεχνογνωσίας (π.χ. αγορά δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, τεχνογνωσίας, μη κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων, αγορά προτύπων ή αδειών εκμετάλλευσης προτύπων κλπ.) για την υλοποίηση των προτεινόμενων έργων. Με την απόκτηση των δικαιωμάτων τεχνογνωσίας η επιχείρηση πρέπει να εγγράψει την εν λόγω δαπάνη στο μητρώο παγίων κατά τα προβλεπόμενα στην εθνική φορολογική νομοθεσία. Η διαδικασία επικύρωση – προστασία των ευρεσιτεχνιών θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός της περιόδου υλοποίησης του έργου.

- ✓ Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος για διατήρηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της υποκατηγορίας 04.30 είναι έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

04.09 Κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους (πχ για έρευνα αγοράς για τον εντοπισμό ευκαιριών σε ξένες αγορές)

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν υπηρεσίες παρεχόμενες από μελετητές.

Οι επιλέξιμες μελέτες ενδεικτικά αναφέρονται σε θέματα όπως:

- Αναδιάρθρωσης Επιχειρηματικών Διαδικασιών
- Ανάπτυξη Σχεδίων Μάρκετινγκ
- Έρευνα αγοράς σε νέες αγορές του εξωτερικού ή για νέα προϊόντα / υπηρεσίες.
- Διοίκηση αλυσίδας αξίας
- Συμμετοχής σε διαγωνισμούς, που αφορούν νέες αγορές ή νέα προϊόντα / υπηρεσίες.
- Οργάνωσης και υποστήριξης εν γένει εξωστρεφών ενεργειών και δραστηριοτήτων (coaching - mentoring).

→ Για κάθε συμβουλευτική υπηρεσία, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση.

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της υποκατηγορίας 04.09 είναι έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 25.000€.

04.11 Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου

Οι δαπάνες παροχής υπηρεσιών, παρακολούθησης και διαχείρισης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

- Να αφορούν στο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.
- Για κάθε συμβουλευτική υπηρεσία, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση.

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της υποκατηγορίας 04.11 είναι έως 4% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι 10.000€.

Επισημαίνεται ότι οι δαπάνες των υποκατηγοριών 04.09 και 04.11 δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες.

ΠΡΟΣΟΧΗ! Συνολικά για τις Κατηγορίες «04 Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών», « 06 Δαπάνες Λογισμικού», «07 Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης» το μέγιστο επιλέξιμο κόστος είναι έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

3. 06 Δαπάνες Λογισμικού**06.05 Κατασκευή ιστοσελίδας, e-shop, mobile εφαρμογών ως πάγια στοιχεία**

Στην υποκατηγορία είναι επιλέξιμες δαπάνες όπως:

- Ανάπτυξη ιστοσελίδων (περιλαμβάνει υπηρεσίες μετάφρασης περιεχομένου)
- Κατασκευή ηλεκτρονικού καταστήματος (e-shop) (περιλαμβάνει υπηρεσίες μετάφρασης περιεχομένου)
- Ανάπτυξη εφαρμογών για έξυπνες κινητές συσκευές (π.χ. smartphones, tablets)

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος για:

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

- Ανάπτυξη νέου ή αναβάθμιση ηλεκτρονικού καταστήματος είναι 8.000€
- Ανάπτυξη νέας ή αναβάθμιση υφιστάμενης ιστοσελίδας είναι 5.000€

06.07 Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού

Στην υποκατηγορία είναι επιλέξιμες δαπάνες όπως:

- ✓ Εφαρμογές ανάλυσης και επεξεργασίας δεδομένων μεγάλου όγκου (Big Data)
- ✓ Εφαρμογές επιχειρηματικής ευφυΐας για την ανάλυση και παρουσίαση δεδομένων (Business Intelligence)
- ✓ Εφαρμογές «διαδικτύου των πραγμάτων» (IoT), εφαρμογές συλλογής, ανάλυσης, και επεξεργασίας δεδομένων σε cloud ή edge πλατφόρμες
- ✓ Εφαρμογές για ανάλυση της απόδοσης παραγωγής, προγνωστική συντήρηση, ενεργειακή διαχείριση, βελτιστοποίηση της παραγωγής
- ✓ Εφαρμογές εικονικών αισθητήρων (virtual sensors) – εφαρμογές εντοπισμού ανωμαλιών,
- ✓ Εφαρμογές Digital Twin, για ψηφιακή σχεδίαση, μοντελοποίηση και προσομοίωση προϊόντων, εξοπλισμού, διεργασιών και γραμμών παραγωγής
- ✓ Εφαρμογές Διαχείρισης Ενέργειας (Energy management software)
- ✓ Εφαρμογές με χρήση τεχνητής νοημοσύνης που υποστηρίζουν την παραγωγική διαδικασία, την λήψη διοικητικών αποφάσεων
- ✓ Εφαρμογές Blockchain
- ✓ Συστήματα τιμολόγησης και εμπορικής διαχείρισης
- ✓ Εφαρμογές σχεδίασης
- ✓ Συστήματα διαχείρισης επιχειρησιακών διαδικασιών – BPMS (Business Process Management System)
- ✓ Προμήθεια εξειδικευμένου λογισμικού διαχείρισης πελατών ή προσωπικού της επιχείρησης (CRM, HRMS κ.α)
- ✓ Προμήθεια εξειδικευμένου λογισμικού για την βελτιστοποίηση της παραγωγής και των επιχειρηματικών διεργασιών (τύπου SAP, ERP, SCMS, WMS,PMS)
- ✓ Εφαρμογές Διαχείρισης λογιστικών στοιχείων, καταμέτρηση και παρακολούθηση βασικών δεικτών απόδοσης (KPIs)
- ✓ Εφαρμογές Διαχείρισης Αποθήκης – WMS
- ✓ Εφαρμογές αυτόματου βιομηχανικού ελέγχου και τηλεμετρίας (SCADA - Supervisory Control and Data Acquisition)
- ✓ Εφαρμογές ενοποίησης δεδομένων παραγωγής
- ✓ Εφαρμογές διαχείρισης παγίων (Asset management software)
- ✓ Εφαρμογές απομακρυσμένου (mobile) ελέγχου και επεξεργασίας δεδομένων της επιχείρησης, σύναψης πελατειακών σχέσεων και συναλλαγών (Enterprise Mobility Application)
- ✓ Εφαρμογές ασφαλούς ηλεκτρονικής πληρωμής
- ✓ Εφαρμογές ψηφιακής τιμολόγησης συναλλαγών (για πελάτες ή/και για συνεργάτες/προμηθευτές)
- ✓ Εφαρμογές αυτοματοποιημένης εξυπηρέτησης πελατών – Chatbot
- ✓ Εφαρμογές ανταλλαγής ηλεκτρονικών δεδομένων – EDI (Electronic Data Interchange)
- ✓ Συστήματα συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων, ηλεκτρονικό εμπόριο, εξελεγχόμενα ηλεκτρονικά καταστήματα (Συστήματα B2B collaboration, eCommerce, advanced B2C eShops)

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της Κατηγορίας Δαπανών 06 «Δαπάνες Λογισμικού» είναι έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

ΠΡΟΣΟΧΗ! Συνολικά για τις Κατηγορίες «04 Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών», « 06 Δαπάνες Λογισμικού», «07 Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης» το μέγιστο επιλέξιμο κόστος είναι έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Γενικές επισημάνσεις για την Κατηγορία Δαπανών 06 «Λογισμικό»

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια λογισμικού, στην εγκατάσταση, καθώς και στην παραμετροποίηση αυτού, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Το προμηθευόμενο λογισμικό είναι καινούριο και η επιχείρηση είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού. Για το λόγο αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή μαζί με την απαιτούμενη άδεια χρήσης, εφόσον υφίσταται.
- Η δαπάνη για την προμήθεια ή ανάπτυξη λογισμικού, το οποίο προορίζεται για πώληση ή δωρεάν διάθεση σε πελάτες της επιχείρησης, είτε ως αυτούσιο προϊόν, είτε σε παραμετροποιημένη μορφή, είτε ως μέρος ή στοιχείο άλλου προϊόντος αυτής, δεν είναι επιλέξιμη.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού - σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- και να επιδέχεται αποσβέσεων.
- Η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης είναι επιλέξιμη μέχρι ένα (1) έτος από το χρόνο προμήθειας.
- Το κόστος αρχικής παραμετροποίησης και εκπαίδευσης του λογισμικού είναι επιλέξιμο μόνο όταν περιλαμβάνεται στο τιμολόγιο του προμηθευτή λογισμικού και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% του κόστους προμήθειας του λογισμικού.
- Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, οι υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Σε περίπτωση που ο Δικαιούχος επιλέξει την ανάπτυξη ιστοσελίδας, την υλοποίηση ηλεκτρονικού καταστήματος (e-shop), ή την ανάπτυξη εφαρμογών για έξυπνες συσκευές, οι προαναφερθείσες εφαρμογές θα πρέπει να είναι σε διαθέσιμες σε 2 τουλάχιστον γλώσσες πέρα της ελληνικής, θα πρέπει να παρέχεται ευκολία χρήσης και πρόσβασης μέσω κινητών συσκευών, καθώς και η δυνατότητα και να παρέχει τις εξής δυνατότητες: παραγγελιοληψίας, ο άμεσος έλεγχος διαθεσιμότητας και η ηλεκτρονική πληρωμή.
- Σε περίπτωση αγοράς ή και ανάπτυξης λογισμικού εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).

Στα παραδοτέα υλοποίησης θα πρέπει να είναι σαφής ο τρόπος παροχής της άδειας χρήσης λογισμικού, π.χ. ανά όνομα/ ταυτόχρονο χρήστη, ανά εξυπηρετητή/ CPU κ.λπ.

Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση·

β) πρέπει να είναι αποσβεστέα·

γ) πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και

δ) πρέπει να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον τρία έτη.

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

4. 07 Δαπάνες Προβολής και Εξωστρέφειας**07.12 Συμμετοχή σε Επαγγελματικές εκθέσεις ως εκθέτης στο εξωτερικό**

Επιλέξιμες είναι αποκλειστικά οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης, μεταφοράς εκθεμάτων και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή της επιχείρησης σε εμπορική έκθεση μόνο στο εξωτερικό.

- Η συμμετοχή της επιχείρησης σε εμπορικές εκθέσεις επιτρέπεται μόνον με την ιδιότητα του εκθέτη.
- Οι εκθέσεις να αφορούν στο χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.
- Σε περίπτωση συγχρηματοδότησης από άλλο φορέα η εν λόγω δαπάνη δε θεωρείται επιλέξιμη.

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της υποκατηγορίας 07.12 είναι έως 40.000€.

07.10 Λοιπά έξοδα Προβολής – Προώθησης και Δικτύωσης

Αφορά **αποκλειστικά** σε:

- ✓ Κόστος προβολής ψηφιακού διαφημιστικού μηνύματος σε τακτική βάση σε κοινωνικά δίκτυα και ιστοσελίδες στην Ελλάδα και σε χώρες προορισμού των προϊόντων (π.χ google ads, facebook ads, instagram ads, youtube κ.ο.κ.)
  - ✓ Συμβουλευτικές υπηρεσίες ψηφιακής προβολής (π.χ email marketing, newsletter campaign, web banners, ανάπτυξη ψηφιακού υλικού διαφήμισης)
  - ✓ Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπη μορφή.
  - ✓ Σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού.
- Οι δαπάνες που σχετίζονται με τις συμβουλευτικές υπηρεσίες ψηφιακής προβολής είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε εφαρμογή από την πλευρά των επιχειρήσεων των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
  - Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος για προβολή του διαφημιστικού μηνύματος σε blog, προσωπικές ιστοσελίδες.
  - Δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη το κόστος για τη χρήση Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (π.χ. αγορά χρόνου σε ραδιοτηλεοπτικά/τηλεοπτικά μέσα).

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της κατηγορίας 07.10 είναι έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 15.000€

ΠΡΟΣΟΧΗ! Συνολικά για τις Κατηγορίες «04 Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών», «06 Δαπάνες Λογισμικού», «07 Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης» το μέγιστο επιλέξιμο κόστος είναι έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

5. 01.09 Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού

Το μέγιστο επιλέξιμο κόστος της Κατηγορίας Δαπανών 01 «Δαπάνες Προσωπικού» είναι από 10% (τουλάχιστον) έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του Επενδυτικού Σχεδίου.

Ετήσια Μονάδα Εργασίας (EME): θεωρείται η πλήρης απασχόληση για διάστημα 1 έτους, δηλαδή η συμπλήρωση 40 ωρών εβδομαδιαίως για 12 μήνες από ένα άτομο πλήρους απασχόλησης ή από περισσότερα άτομα μερικής απασχόλησης κατά το ίδιο διάστημα.

Η δαπάνη αυτή ενισχύεται με χρήση της κοινής στήριξης - άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

Επισημαίνεται ότι:

- Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να απασχολούνται στην επιχείρηση με εξαρτημένη πλήρη ή μερική απασχόληση (μισθωτή εργασία).
- Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Εργαζόμενοι που απασχολούνται με μερική απασχόληση λογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.
- Δαπάνες στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης.
- Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι του επιλέξιμου ορίου.
- Οι επιχορηγούμενες ετήσιες μονάδες εργασίας (ΕΜΕ) πρέπει να είναι πρόσθετες ως προς τις ΕΜΕ της επιχείρησης που αυτή διέθετε το δωδεκάμηνο που προηγείται του μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Η δαπάνη για τις επιχορηγούμενες ΕΜΕ δύναται να πιστοποιηθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης.
- Οι ΕΜΕ (πλήρεις ή κλάσματα ΕΜΕ) πιστοποιούνται, με βάση τα στοιχεία απασχόλησης που θα αναφέρονται στο αίτημα του δικαιούχου για την πιστοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.
- Ε.Μ.Ε. μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (πχ ΔΥΠΑ), δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη προς συγχρηματοδότηση στην παρούσα Κατηγορία Δαπανών, αλλά προσμετράται στη διατήρηση προσωπικού. Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος εργαζομένου ο οποίος κάνει πρακτική άσκηση σε δικαιούχο/επιχείρηση και δεν προσμετράται στην διατήρηση προσωπικού.
- Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη το κόστος μισθοδοσίας εργαζομένων με σχέση μισθωτής εργασίας που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α' και β' βαθμού των επενδυτών – μετόχων και των ασκούντων τη διοίκηση/εκπροσώπηση της επιχείρησης, αλλά προσμετράται στη διατήρηση προσωπικού.

6. 09.01 Έμμεσες Δαπάνες

Κατά το χρονικό διάστημα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το Άρθρο 54 του Καν. 1060/2021 και με τη χρήση κοινής στήριξης (άρθρο 25 ΚΑΝ ΕΕ 2021/1060).

Η εν λόγω κατηγορία δαπάνης δεν απαιτεί την προσκόμιση παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.

Τονίζεται ότι στην παρούσα Δράση η κατηγορία δαπάνης «**ΕΜΜΕΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ**» θα περιλαμβάνεται **υποχρεωτικά** στο Ε.Σ. και θα ελέγχεται αυτόματα από το ΟΠΣΚΕ ως ποσοστό των επιλέξιμων άμεσων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου του δικαιούχου.

Γενικές Επισημάνσεις για τις Δαπάνες

1. Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από την έναρξη της επιλεξιμότητας των δαπανών – δημοσίευση της πρόσκλησης (ακόμα και αν δεν έχει τιμολογηθεί η σύμβαση) δεν είναι επιλέξιμες.
2. Εξοπλισμός που αποτελεί πάγιο στοιχείο, θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και επιδέχεται αποσβέσεις.
3. Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός περιγράφονται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης τους και το κόστος απόκτησής τους.
4. Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλονται **υποχρεωτικά δύο προσφορές** για κάθε δαπάνη των κατηγοριών (πλην των κατηγοριών δαπανών 01 και 09) **καθαρής αξίας άνω των 50.000€** διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται. Σε

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

- περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ. ειδικές κατασκευές κ.λ.π.) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση.
5. Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE.
  6. Για την περίπτωση τιμολογίων που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, από επίσημο φορέα. Επίσης, για την πιστοποίηση των δαπανών θα προσκομίζονται όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου για την προμήθεια και την εξόφληση του προμηθευτή.
  7. Όλες οι δαπάνες εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με το επενδυτικό σχέδιο της επιχείρησης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
  8. Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.
  9. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία.
  10. Θεωρημένες από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. συμβάσεις ή Ψηφιακή Βεβαίωση Συμφωνητικών, εφόσον συντάχθηκαν και απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.
  11. Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης.
  12. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.
  13. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα (μικτή δραστηριότητα), ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.
  14. Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου δεν γίνονται αποδεκτές.
  15. Δεν θεωρείται επιλέξιμη η δαπάνη αγοράς προκατασκευασμένων οικίσκων τύπου ISO BOX σε καμία κατηγορία δαπανών.
  16. Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών εφόσον αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή.
  17. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες αγοράς μηχανημάτων, εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων, μηχανημάτων έργου κ.α. (ενδεικτικά: καυστήρας, λέβητας και τα παρελκόμενα αυτών, θερμαντικά σώματα, χλοοκοπτικά μηχανήματα) που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. άνθρακα, πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο, κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγοριοποίησης της δαπάνης ΟΠΣΚΕ (κτιριακές δαπάνες, εξοπλισμός). Ωστόσο, εάν αποδεδειγμένα δεν κυκλοφορούν στην αγορά ισοδύναμες τεχνολογικές λύσεις που λειτουργούν αμιγώς ηλεκτρικά ή στην περίπτωση που υφίστανται τέτοιες αλλά η υιοθέτησή τους δεν είναι εφικτή και βιώσιμη από την ενισχυόμενη επιχείρηση (κατόπιν σχετικής τεκμηρίωσης), λόγω έλλειψης ωρίμανσης (viable alternative technology) της σχετικής εγχώριας αγοράς ή/και δυσανάλογα υπέρμετρου κόστους (πχ έλλειψη εμπορικής και τεχνικής υποστήριξης στην ελληνική αγορά όπως εμπορική αντιπροσώπευση, λειτουργική υποστήριξη ή service, πολλαπλάσιο κόστος προμήθειας σε σχέση με την τεχνολογική λύση που λειτουργεί αμιγώς

«ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

ηλεκτρικά, κλπ), δαπάνες που αναφέρονται σε εξοπλισμό πάσης φύσεως με τη χρήση ορυκτών καύσιμων δύναται να κριθούν επιλέξιμες.

7. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από **100.000€ έως και 400.000€**.

Ειδικότερα:

Στο πλαίσιο του Κανονισμού(ΕΕ) αριθ. 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis), **κατά την υποβολή, ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός διαμορφώνεται έτσι ώστε η Δημόσια Δαπάνη να μην ξεπερνάει το ποσό των 200.000€.**

Ο συνολικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός του επενδυτικού σχεδίου δεν δύναται να υπερβαίνει το διπλάσιο του υψηλότερου κύκλου εργασιών που επετεύχθη σε μία από τις τρεις (ή λιγότερες εφόσον η επιχείρηση δεν διαθέτει για τρεις) κλεισμένες διαχειριστικές περιόδους του έτους που προηγείται της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης με ανώτατο όριο ενίσχυσης το ποσό των 200.000€.

Σε περίπτωση που το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μικρότερο από 100.000€, τότε αυτό θα κρίνεται μη επιλέξιμο εξ αρχής και δεν θα μπορεί να υποβληθεί.

Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μεγαλύτερο των ανώτατων ορίων που ορίζονται παραπάνω, το υπερβάλλον ποσό θα θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή 100% για την υλοποίηση του σχεδίου. Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους.

Διάρκεια Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δέκα πέντε (15) μήνες από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης).

Σε περίπτωση που η προθεσμία λήγει σε μη εργάσιμη ημέρα, αυτή παρατείνεται μέχρι την πρώτη επόμενη εργάσιμη ημέρα. Σημειώνεται ότι δικαίωμα στη λήψη δυνητικών μελλοντικών οριζοντίων παρατάσεων υλοποίησης, θα δίδεται μόνο στις ενισχυόμενες επιχειρήσεις που μέχρι την παρέλευση της αρχικής προθεσμίας υλοποίησης (15 μήνες), έχουν υλοποιήσει τουλάχιστον το 50% του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της Πράξης και έχουν υποβάλει σχετικό αίτημα καταβολής ενίσχυσης στο ΟΠΣΚΕ.

Αιτήματα παράτασης υλοποίησης πέραν των ανωτέρω προθεσμιών δε δύναται να υποβληθούν, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.